

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Naloga avstrijskih Nemcev.

Z narodi je kakor s poedinci. Tudi narodi se življajo v borbi med lastno sebičnostjo, stremečo za nadvlado nad drugimi, in službo višjim občestvom, izhajajočo iz krščanskega pojmovanja žitja in bitja na svetu. Sebičnost slejkoprej zavodi v spore in zapletljaje, v katerih odločuje v znamenju taiste sebičnosti sila močnejšega. In na svetu je že tako, da je našla še vsaka sila svojega mojstra, zato so sadovi slehernega samoljubja le nemir, neutešeno hrepenenje, slepa strast in končno poguba.

Evropa zadnjih sto let nudi klasičen vzgled, da velja krščanska zapoved ljubezni v isti meri za narode kakor za poedince. V evropskem koncertu so romanski narodi odigrali svojo vodilno vlogo. Na njihovo mesto je stopilo nemštvo. Nemški narod, duševno in fizično mlajši od romanskih sosedov, je vzrastel v polnoletnost, v njegovem taboru se je v zadnjih desetletjih kovala evropska usoda. Po legi svoje zemlje in še po času svojega nastopa v mednarodno življenje mu je bila dodeljena vloga posredovanja in izenačevanja med odigrano romansko zgodovino in prihajajočo dobo slovanskih ljudstev. Tako je zarisal pred sedmimi desetletji nalogo nemštva v Evropi veliki Bismarckov nasprotnik nemški zgodovinar in politik Konstantin Frantz ter svojim globokim besedam pristavil proroške besede o pogubnosti nemške narodne sebičnosti.

Do danes nemški narod v celoti ni spoznal svoje evropske naloge. Od Bismarcka, propovednika nemškega gospodstva v svetu, se vleče nitka nemške zgodovine preko Bülowa, Viljema in Bethmanna do Adolfa Hitlerja. Narod v rajhu ne pride do miru, sprt v sebi živi v neprestanih zunanjih sporih, ki se stopnjujejo od najsilnejšega obupa do velikih navideznih trenutnih triumfov. Neutešena strast po nadvladi in nemški veličini ga žene v vedno nove pretresljaje in zapletljaje. Zli Bismarckov duh, porojen v davni nemške zgodovine iz usodne vloge nasilno ponemčenih polabskih Slovanov, živi v obliki vsenemškega pruskega duha v današnji dan in slepi Nemce z nietzschejanskimi sanjami o nemški nadvladi v Evropi. Resnično, realno življenje bo najbrže šlo tretjič in morda zadnjič mimo Nemcev in njihovih utvar.

Po Prusiji iz nemške družine izrinjena Avstrija je postala težišče notranjega nemškega trenja. Od v senci Bismarckovega gospodstva porojenih glasnikov resničnega, lepšega nemštva, Windthorsta in Kettelerja, se vije druga nitka nemškega razvoja preko Vogelsanga, početnika avstrijskega krščanskega socializma, do Luegerja, Seip-la, Dollfussa in Schuschnigga. Kar po zaobljajo Nemci v rajhu, skuša izvesti Avstrija: **rešiti nemštvo za Evropo in svet**. Tudi na telesu avstrijskega nemštva že zevajo rane: nekoč tako silna habsburška dinastija je odigrala, ker težav avstrijskega nemštva ni zamogla mojitriti, med narodi nekdanje monarhije so danes postavljene visoke državne meje, v okvirju avstrijske države so preostali le še drobci slovanskih ljudstev. Le predobra in preuspešna je bila šola avstrijskega vsenemštva, težečega v Berlin in rajh, za mlade, rastoče slovanske narode. Preostali so še drobci Slovencev na Koroškem, Hrvatov na Gradiščanskem in Čehov na Dunaju, na teh drobcih naj se sedaj izpriča krščanska nemška miselnost.

Redki so Nemci, ki bi jih bila izučila avstrijska zgodovina, ki je sama nazoren dokaz za to, kam vodi nacionalna sebičnost. Še bolj veličastna vstaja naloga obdonavskega nemštva v luči vsenemške zgodovine zadnjega stoletja. Na avstrijskem nemštvu je danes, da najprej na svojem malem ozemlju reši čast nemškega imena pred zgodovino in Evropo s tem, da izpolni zapoved mednarodnega sožitja s pravičnim ravnanjem s svojimi manjšinami. Nedvomno je preostanek slovanskih narodov v novi Avstriji delo Previdnosti, te skrivnostne vodnice vsega življenja. Avstrijska ideja in avstrijska usoda se odločujeta, kjerkoli se na avstrijskih tleh sreča Nemec s Slovanom. Kjerkoli doma povdarja

Manjšinski sporazum med Poljsko in Nemčijo.

Kot je narodno-socialistično stališče napram drugorodnim ljudstvom s svojo plemensko teorijo lepo, v praksi se je Nemčija pri manjšinah držala načela „en narod — ena država“. O tem priča predvsem bridka usoda lužiških Srbov, katere naziva uradna Nemčija le še „wendisch sprechende Deutsche“. Poljake v Nemčiji — okoli 1 milijona jih je — je obvarovala slične usode Nemčiji prijazna politika Poljske. A tudi to politično prijateljstvo ni moglo docela odtehtati raznarodovalnih nemških teženj, kar je imelo raznarodovanje Nemcev na Poljskem za posledico. Položaj obeh manjšin se je končno poostiril tako, da je bilo poljsko-nemško prijateljstvo v resni nevarnosti.

Zavedajoč se važnosti manjšinskega vprašanja sta sedaj poljska in nemška vlada sklenili manjšinski sporazum. V njem izjavljata državi, da **bosta medsebojno spoštovali nemško in poljsko narodnost in onemogočili vsako nasilno raznarodovanje, v prvi vrsti raznarodovanje mladine**. Državi dovolujeta manjšinam s svobodno uporabo maternega jezika v govorici in pisavi, zbiranje pripadnikov manjšin v kulturnih in gospodarskih društvih, ustanavljanje in vzdrževanje manjšinskih šol in uporabo materinščine v bogoslužju in verskih organizacijah. Vladi bosta onemogočili vsako gospodarsko in poklicno zapostavljanje pripadnikov manjšin. Manjšine so v gospodarskem področju enakopravne z državnim narodom, predvsem v pogledu lastninske pravice in nakupa posestev. — V znak narodnostnega sporazuma sta Hitler in poljski prezident Moszicki sprejela odposlanstvo poljske oz. nemške manjšine.

Bruseljska konferenca. Zastopniki 19 držav so se minuli teden zbrali v belgijski prestolici, da se posvetujejo o ukrepih, potrebnih za pomirjenje Daljnega vzhoda. Sodili so v odsotnosti tožene države — Japonske. Že vnapred je bilo očito, da konferenca ne bo izvajala na Japonsko neposrednega pritiska. Kitajski zastopnik je na konferenci oznanil, da imajo Japonci zasedenih že nad 1 milijon kv. km ozemlja z 7 milijoni ljudi. Uničili so doslej 62 kitajskih mest. Dodal je še, da se bo Kitajska borila do skrajnih meja. Konferenca je nato sprejela sklep, da se pri obeh vladah neposredno posreduje za ustavitev sovražnosti in ureditev spora.

Fašizem se utrjuje naprej, medtem ko ostali svet sklicuje konference. V Rimu so minuli teden podpisali pogodbo, ki upostavlja prijateljstvo Ita-

avstrijsko nemštvo svojo narodnost in kjerkoli uveljavlja svojo težnjo po nadvladi nad drugimi ljudstvi, tam povsod se avstrijska država uničuje in pokopava. Pot avstrijskega nemštva vodi samo v krščanstvo ali v poganstvo, samo v življenje ali pogubo. Ni kompromisa med nemškim Wotanom in krščanskim Bogom.

Mi avstrijski Slovani smo učenci v šoli avstrijskega nemštva. Naša avstrijska lojalnost zamore obstojati samo v tem, da iskreno želimo Avstriji in sebi v prid učiteljev krščanskega narodnostnega pojmovanja. A usoda in bodočnost Avstrije nista v naših rokah, marveč v rokah obdonavskega nemštva. V. Z.

lije, Nemčije in Japonske. Države si v pogodbi obljubujejo, da bodo vzajemno postopale proti komunizmu in se medsebojno gospodarsko podpirale. — Kot protiutež tej trozvezi nameravajo Angleži povabiti Ameriko, da se skupno z Francijo pridruži protifašističnemu taboru.

Nemčija tirja kolonije. Očividno se pripravlja Hitlerjeva vlada na to, da raztrga še zadnji kos mirovnih pogodb. Odpovedati namerava one točke, ki so Nemčiji odvzele kolonije. Od Anglije zahteva Togo, Tanganiko in Kenijo, od Francije Kamerun. Pričakujejo, da bo dosedanji londonski poslanik Ribbentrop imenovan za kolonijalnega ministra. Dvomi se, da bosta Anglija in Francija pripravljene, da mirnim potom ugodita najnovejšim nemškim zahtevam. Vprašanje bo, kako si bo Nemčija nekdanje kolonije prisvojila tudi proti volji obeh sosedov.

Knez-namestnik Pavel o Jugoslaviji. Na proslavi 25letnice osvoboditve južne Srbije v Skoplju je govoril tudi knez-namestnik in povedal med drugim: „Jugoslavija je danes močnejša od Dušanovega cesarstva. Naše države danes ne more nihče od zunaj razkosati. Edina nevarnost lahko pride samo od nas samih. Toda jaz sem prepričan o domovinski ljubezni in zdravem razumu našega naroda, ki ne bo nikdar hotel porušiti onega, kar si je s težkim naporom skozi stoletja priboril.“

Anglija in Podonavje. V Londonu so se očividno začeli bolj zanimati za srednjo in jugovzhodno Evropo. Nedavno sta posetila London jugoslovanski knez-namestnik Pavel in min. predsednik Stojadinovič. Za njima sta došla v London grški in bolgarski kralj, sedaj pa je povabljen še rumunski. Sredi novembra dospe v Budimpešto angleški državnik Vansittard. Bržkone bo posredoval zbližanje med podonavskimi državami. Nedvomno je Angliji mnogo na tem, da prestreže nemški vpliv na evropski vzhod.

„Vojno smo že dobili,“ pravi Franco. „Ne moremo sicer še označiti dneva, ko bomo končno zmagali, a ta dan je blizu. Vojna se bo končala z razrušitvijo boljševiškega suženjstva.“ — Tudi Angleži so se že sprijaznili z Francovo zmago. V angleških pristaniščih so dovolili ustanovitev Francovih konzulatov, sami pa otvorili svoje konzulate v nacionalni Španiji. Ker se je podala tudi Rusija s pristankom na odpoklic prostovoljcev, je sedaj pričakovati kmalošnjega zaključka španske vojne.

Mehika krvavi naprej. Iz Mehike prihajajo poročila o nadaljevanju preganjanj katoličanov. V državi Veracruz ni niti enega duhovnika, isto je v državi Tabasco, v Chiapas-u je za celo deželo dovoljen en sam duhovnik. Oboroženi zločinci so izgnali škofa Anaya iz mesta Las Casas, v Ori-

zabi so orožniki ustrelili 14letnega otroka, ko je sprejel sv. obhajilo. Kljub preganjanju pa cveti versko življenje. Duhovniki mašujejo v zasebnih hišah. V nekaterih državah se oblasti same držijo vladne naredbe, da nima mehiška vlada nobenega povoda za protiverske nastope. Pričakuje se, da bo mehiška vlada morala prejkoslej storiti konec nevzdržnemu položaju in nepostavnemu postopanju temnih lementov proti krščanstvu.

Strašno japonsko orožje. V vojni na Kitajskem uporabljajo Japonci glasom zadnjih poročil letala posebne vrste. Opremljena so s 5 motorji, v vsakem letalu je prostora za 20 ton eksploziva, zgrajena pa so iz kovine, ki je odporna proti topovskim kroglijam. Pojava tajinstvenih japonskih letal je napravila na kitajske vojaške porazen utis.

Jugoslavija in Italija. Tržaški „Piccolo“ je nedavno priobčil članek, v katerem ugotavlja rastoče prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo. Članek navaja, da se nerazpoloženje jugoslovanskega ljudstva napram Italiji umika prisrčnim odnosom. Razumevanje in sodelovanje med obema sosednjima narodoma je v porastu. Jugoslovanski trgovci se zanimajo za italijanski trg, jugoslovanski časniki obiskujejo italijanska mesta, šport in tujski promet vedno bolj družita oba sosedja. Tako izginja postopoma vse, kar je nekoč oviralo stike med obema državama.

Priključitev Gdanskega k Nemčiji. Leta sem so sile na delu, da izvedejo „mrzlo“ priključitev obmorskega mesta Gdanskega, ki je doslej pod nadzorstvom Zveze narodov, k Nemčiji. Gdanski Nemci ostro nastopajo proti židom in Poljakom ter jim odrekajo vsako sodelovanje na mestni upravi. Nemško katoliško stranko so sedaj razpustili. Tudi nameravajo zamenjati dosedanje gdansko belo-rdečo zastavo z hitlerjansko. — Uradni poljski krogi molčijo, medtem raste nevolja med Poljaki od dne do dne.

Ostale vesti. V okvirju dom. fronte je bil dosežen sporazum s protestantovsko cerkvijo, ki je svoječasno stavila na fronto nekatere pogoje. — Jugoslovanski min. predsednik baje poseti Rim in Berlin. — Čujejo se glasovi, da bo Hitler končno zavzel stališče k verskim bojem v državi. Svojega gospodarskega ministra Schachta najbrže na pritisk velekapitala ni odpustil. — V Evropo sta se napotila žena maršala Čankajšeka in nek kitajski profesor, da opozorita evropsko javnost na kitajsko vprašanje. — Samo v septembru je bilo v Rusiji postreljenih 403 večino vodilnih mož. — Ameriška vlada je dovolila novih 236 milj. dolarjev za pomorsko oboroževanje. Zvišala bo tudi število velikih bojnih letal za več sto. — Težko je obolel vodja Slovakov prelat Hlinka. — Na Predarlsem so zavrnil skupino prostovoljcev, ki so nameravali priti v Španijo.

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(24. nadaljevanje.)

Že od daleč jo je spoznal. Rožnata lica so blesetela od zadovoljstva. Čim bliže je prihajala, tem bolj izzivajoče so ga gledale velike izbuljene oči brez obrvi. Na polno oprsje je pritiskala Tonetovo roko.

„Ta je rojena za motiko. Pa kokoši krade,“ je dejal Martin.

Že se je pripravil, da ju prijazno pozdravi, toda v tistem hipu je natančno razložil, kako je potegnila brata s seboj na stranpot.

„Ko bo nosila židano obleko, se me bo že prej izognila,“ je pomislil Martin grenko ter zavil proti Stranjam.

*

Martin je sedel pred kolibo, ki jo je zgradil na jasi sredi visokih smrek. Tako se je domenil z Gržino. Koča za drvarje pa je stala pod steno, skrita v globini gozda.

Delo je opravil. Odmetal je sneg izpred koč in utiral gaz. Jasni vrhovi so škrlatno goreli. Oster dih je prihajal v globel. Nepodirni molk je spal med vejami.

„Jutri zvečer pridejo!“ je pomislil Martin. „Dokler ne zapade drugi, bomo lahko sekali.“

Sedé je razmišljal v tišini padajoče noči. „Tam zunaj se bodo ženili, zdaj obletavajo.“ Piker

Med njimi je bilo več Korošcev. — V palestinskem sporu se nagibajo katoliški patriarhi na stran Arabcev, ki hočejo svobodno Palestino. — V japonskem Tokiu se je vršil vseazijski kongres. — V Rumuniji je bilo odstavljenih več višjih vojaških častnikov. Vlada Tatarescu se umakne novi. — Neznano letalo je potopilo angleški parnik Jean Weems. — Češki listi poročajo, da obstoji v nemški vojski brigada, sestavljena iz sudetskih Nemcev. — Tudi belgijski kralj Leopold se poda te dni v London. — V Madridu so izbruhnili težki nemiri, ki jih je mednarodna brigada komaj udušila. — Zvezni kancler Schuschnigg je spisal knjigo z naslovom „Trikrat Avstrija“. — Arhitekt Rutha, eden voditeljev sudetskih Nemcev, se je v zaporu obesil. — Drž. tajnik Schmidt je bival v Berlinu.

Modrovanja kmeta-samotarja.

Izpod visokega Obirja nam je poslal koreniti gospodar K. zanimiv prispevek gornjega naslova, ki ga bodo z interesom in pridom brali vsi rojaki po naših dolinah.

V Kapli na Dravi je živel pred petimi desetletji ljudski modrijan stari Ferčnik. Mnogo je bral in slišal, sam je pesnil med vsakdanjim delom in vedel povedati izredno zanimivega. Imel je dober spomin in poznal mnogo starih prorokovanj. Bodi iz Sibilinih knjig ali iz zapiskov nekega patra Roka, o katerem vedo Rožani še marsikaj, je stari Ferčnik navajal napovedi o naši dobi in njenih dogodkih in med drugim povedal tole:

„Po Evropi se bodo vneli strašni boji. Narod bo narod mesaril, kri bo tekla v potokih. Španska in Portugalska bosta delali pokoro za krivično in krvavo prisvojitve Amerike. Francoska bo krvavela, polovica Pariza bo prah in pepel, afriška posest se bo odcepila od nje. Na Ruskem se bodo godile grozovite stvari, bil se bo med brati trdovraten boj, mesta in vasi bodo porušene, carska družina, vse plemstvo in del duhovščine bo umrl od sovražne roke. Končno se bo Rusija razdelila na male države. Poljska postane samostojna država in bo slovela kot ena najmočnejših. Častivredna monarhija bo zapletena v mnoge krvave boje, Dunaj bo moral mnogo pretrpeti, pust in prazen postane, da bo na Štefanovem trgu rastla trava. Plemstvo v monarhiji bo izginilo, slovanski njeni narodi se bodo združili in ustanovili mogočno svoje kraljestvo ter spodili Turke iz Evrope. Pruskega kralja, ki bo združil vso Nemčijo, čakajo še hude zadrege. Mogočna Angleška bo izgubila vsa svoja zunanja posestva, Švedska, Danska in Norveška se bodo združile v eno državo. — Gospod je dolgo gledal, kako se ljudstva pačijo in kvarijo. Sklenil je vse človeštvo uničiti. Ko

pa je videl, da izhajajo vsi grehi iz srednje velike gospode in bogatinov, je človeštvu še enkrat prizanesel. Pri vsem tem pa bo med ljudstvi strašna bolezen, vršili se bodo hudi boji, jok in stok se bosta širila, glad bo vladar. Zgodilo se bo, da bo zemlja izgubila polovico svojega rodu. Po težki, zelo težki preizkušnji šele se povrne na svet srečno zadovoljstvo. Ljudje bodo spet zaverovali v pravega Boga in si izprosili prepotrebni mir...“

Tega prerokovanja, tolikrat slišane iz ust svojega očeta, se spomnim, kadar zasledujem dogodke našega časa. Nisem sicer mogel dognati, kje so se preroške besede v resnici porodile. Dejstvo pa, da so bile znane že davno pred svetovno vojno, da človeku misliti, da s tovrstnim ljudskim izročilom vendarle ni kar tako in da se za ljudskimi prerokovanji — če navedeno smem tako imenovati — skriva velika resnica. Nedvomno je marsikdo iz starejšega rožanskega rodu, kateremu so ta prerokovanja istotako znana. Prezanimivo bi bilo raziskovati njihova ozadja. To pa je že področje naših narodoslovcev.

Naj navežem na zadnji del prorokovanj, v katerem se napovedujejo še hudi časi z boji in boleznijo, jokom, stokom in gladjo. Večkrat se mi zdi, da gremo mi le-tem časom nasproti. Saj se svet komaj 20let po svetovni vojni že spet kot otrok igra z nevarno igračo in že spet pokajo puške in grmijo kanoni. Vrh vsega pa še te moderne vojaške iznajdbe, ki lahko prebivalstva celih mest dobesedno uničijo. Niti za pičico se ljudstva po vojni niso bolj izmodrila, le še bolj trdovratno hočejo na svetu izsiliti svojo voljo. Ali ne gremo torej res še hudim, zelo hudim časom nasproti?

Nekam vesel sem danes, da sem kmet. Gospodar sem svoje zemlje, delavec svoje grunta, sin svojih zlatih prednikov, ki so me učili zaupati v Očeta nad nami, biti zvest svoji domačiji in vsemu domačemu. Res je danes nam kmetom hudo in si moramo mnogo pritrjavati in se marsičemu odreči. A kar imajo, je naše, to smo si prideltali s trudom svojih rok. Bog in naša zemlja nas kmetov ne bosta zapustila nikdar! Tako včasih bi rad zašel med vas dolince in vam prosto izpovedal svojo vero. **Da bi vzdramil družine, vasi in sosesčine v nekdanje nepokvarjeno, pristno krščansko in kmečko življenje, ko je bilo med nami še toliko ljubezni in bratstva.** Pred povodnijo utruj hišne stebre, pravi stara rečenica, sicer odnese povodenj tebe z hišo vred. Pa v dneh avtobusov, železnice, pošte in brzojava, ki so napravili svet majhen in neznaten, smo se ljudje medsebojno tako zelo odtujili, da bi me morda niti ne razumeli, kaj šele potrdili. Zato pa izvedite moja modrovanja iz našega lista! J. K.

Martin je previdno odprl vrata. Zagledal je mladega gozdarja in obenem lovca. Radovedno so se ozirale po koži iztakljive oči.

„Palačo si zgradil, Martin!“

„Sem, z božjo pomočjo.“

„Bližnji sosed bomo.“

„Če bog dá.“

„Podirali boste?“

„Če bodo nebesa milostna.“

„Pobožen si postal, Martin.“

„Adventni čas, kaj hočeš?“

„Martin, si že videl starega gošarja gori v steni?“

„Davi se mi je zdelo, da je ležal zunaj na pragu.“

Ostro je pogledal gozdar in šepetaje govoril: „Martin, če si pameten, naša služba ni težka. Tebe bodo z obema rokama pozdravili.“

Martin se je zasmeljal ter potrepljal onega po rami: „Ko boš ti umrl, se bomo zmenili.“

Gozdar se je neprijetno zgani. Besede so bile izrečene tja v en dan, a Martin je tako svetlo pogledal, da se je oni hitro poslovil. „Kakor hočeš,“ je mrmral.

Martin je dolgo čakal. „Pasji je. Voha!“

Šele, ko je v temni noči zamrl poslednji dih zemlje, je Martin zaprl kočo in se napotil po prti proti lovski kolibi. Znotraj so se oglašali glasovi. Potrkal je dvakrat. Vrata so se odprla, okoli ognja so sedeli fantje in moške iz tuhinjske in tunjske doline.

„Čakamo te, Martin!“

Die Kärntner Slowenen in Vergangenheit und Gegenwart

5. Im Jahre 1882 richteten die Insassen der Gemeinden St. Leonhard bei Siebenbrunn und Seeland eine Petition an das österreichische Abgeordnetenhaus, dahingehend, daß man in Kärnten an den für die slowenischen Kinder bestimmten Schulen die slowenische Sprache als Unterrichtssprache einführe. Dr. Jos. Vošnjak überreichte die Petition, welche am 29. April behandelt wurde. Dies war natürlich ein vergebliches Bemühen. Die deutschliberale Partei beharrte bei ihrem Entschlusse und die kaiserliche Regierung störte den Frieden im Lande nicht.

6. Im Jahre 1882 petitionierte der Ortsschulrat Glainach im Einvernehmen mit der Schulgemeinde beim k. k. kärntnerischen Landesschulrate um die Einführung der slowenischen Unterrichtssprache. Natürlich ohne Erfolg.

7. Am 15. Dezember 1882 ließ die Gemeinde Rosegg eine bezügliche Petition durch Abg. Dr. Jos. Vošnjak dem Abgeordnetenhaus vorlegen. Vorher schon, das war am 1. Mai 1882, legte derselbe Abgeordnete dem Abgeordnetenhaus eine Petition der Gemeinde Fettengupf vor und am 23. Mai eine Petition der Schulgemeinde Edling.

8. In demselben Jahre baten der Ortsschulrat Krejanzach und die Gemeindevertretung Gallizien den Landesschulrat um die Einführung der slowenischen Unterrichtssprache in den ersten vier Jahren der Volksschule. Nach wiederholten Erhebungen, soweit ließ man sich doch schon herab, wurde das Ansuchen abschlägig beschieden.

9. Im Jahre 1882 richtete der Ortsschulrat Edling eine Beschwerde an den Bezirksschulrat Völkermarkt und im folgenden Jahre ein Gesuch an den Landesschulrat um „größere Berücksichtigung der slowenischen Sprache an der Volksschule“. Wurde abgelehnt!

10. In demselben Jahre richtete der Ortsschulrat St. Michael bei Bleiburg im Vereine mit der Gemeindevertretung ein Gesuch an den Landesschulrat um Einführung der slowenischen Unterrichtssprache in den ersten vier Schuljahren; das Gesuch wurde abgewiesen. Der Rekurs an das k. k. Unterrichtsministerium wurde ebenfalls abschlägig beschieden.

11. Darauf petitionierte der Ortsschulrat Maria Elend beim Bezirksschulrate Villach um Einführung der slowenischen Unterrichtssprache mit obligatem Deutschunterricht in den oberen vier Schulklassen. Mit dem Erlasse vom 6. März 1884 wurde das Gesuch abgewiesen. Man rekurrierte an den Landesschulrat mit demselben Mißerfolge.

12. Die Ortsgemeinde Ludmannsdorf stellte an den Landesschulrat im Jahre 1884 und wiederum 1887 dasselbe Ansuchen und wurde beidesmal abgewiesen.

13. Am 20. November 1889 stellten der Ortsschulrat Rinkenberk und die Gemeindevertretung Moos an den Landesschulrat dasselbe Ansinnen. Der Akt lag beim Landesschulrat sieben Monate, um dann abschlägig beschieden zu werden. Auf den abschlägigen Bescheid hin richteten dieselben Körperschaften einen Rekurs an das Ministerium für Kultus und Unterricht. Der Rekurs wurde vom Landesschulrate sieben Monate in Klagenfurt zurückgehalten und auf Drängen der Parteien im Februar 1891 zurückgesendet. Der hierauf von denselben Körperschaften im März 1893 direkt ans Ministerium eingebrachte Rekurs wurde überhaupt nie erledigt.

14. Mit besonderer Entschlossenheit ist die Sache in St. Jakob im Rosental angegangen worden. Der Ortsschulrat St. Jakob bat den Bezirksschulrat Villach im Juni 1878 um Einführung der slowenischen Unterrichtssprache und wurde abgewiesen.

Es wurde der Rekurs an den Landesschulrat gerichtet und im Juni abgewiesen. Dasselbe Schicksal hatte der Rekurs ans Unterrichtsministerium, welcher mit Erlaß des Landesschulrates vom 11. Juni 1882 abgewiesen wurde. Ein neuerlicher Rekurs dagegen wurde unmittelbar ans Unterrichtsministerium gerichtet und im Juli 1883 mit der Begründung zurückgewiesen, daß dem Ortsschulrate kein Rekursrecht zustehe!

Die hohe Bureaukratie hat es verstanden, dem bauerlichen Volke einzubläuen, daß es nur das Recht habe zu schweigen und Steuern zu zahlen.

Eine neuerliche Petition richtete der Ortsschulrat an den Landesschulrat am 1. Juli 1883 und wurde mit Erlaß vom 22. September d. J. abgewiesen. Die abermalige Petition desselben Ortsschulrates an den Bezirksschulrat Villach wurde am 6. März 1884 zurückgewiesen.

15. Nun vereinigte sich St. Jakob mit den Ortsschulräten Ledenitzen, Maria Elend und der Gemeindevertretung St. Jakob. Man richtete eine gemeinsame Petition um Einführung der slowenischen Unterrichtssprache an den Landesschulrat am 9. Juni 1887. Der hohe Landesschulrat gab darauf sieben Monate keine Antwort. Nun wurde am 22. April 1888 eine neuerliche Petition eingebracht, welche am 9. Juni abweislich beschieden wurde.

Der gegen diese Erledigung eingebrachte Rekurs der Gemeindevertretung St. Jakob wurde vom Unterrichtsministerium am 28. Dezember 1888 abgewiesen. Die Gemeindevertretung St. Jakob ließ nicht locker und petitionierte neuerlich an den Landesschulrat, um wieder abgewiesen zu werden, diesmal nach elf Monaten, am 25. Mai 1890. Dagegen wurde wieder eine neuerliche Eingabe beim Bezirksschulrate Villach eingebracht. Die Eingabe wurde von dieser Behörde nach sieben Monaten unerledigt zurückgeschickt. Dagegen hat St. Jakob am 4. Februar 1891 neuerlich Einspruch erhoben, welcher am 15. Februar unerledigt zurückkam. Der Rekurs ans Unterrichtsministerium vom 23. Februar 1891 blieb ebenfalls unerledigt.

16. St. Jakob stand mit seinen Petitionen nicht allein. Der Ortsschulrat St. Margarethen ob Waidisch richtete 1884 an den Landesschulrat eine Petition um Einführung der slowenischen Unterrichtssprache in den vier ersten Schuljahren. Das Ansuchen wurde abgelehnt.

17. In demselben Jahre petitionierte Prävali — um „größere Berücksichtigung der slowenischen Muttersprache der Kinder im Volksschulunterricht“. Wurde abgelehnt.

18. Dem Reichsrate überreichte der Abgeordnete Hren — die Kärntner Slowenen, die damals ein Drittel der Bevölkerung des Landes bildeten, hatten ja selbst keinen Reichstagsabgeordneten — in der Sitzung des Abgeordnetenhauses vom 17. Februar, 23. Februar, 17. März die Petitionen von 22 Gemeindevertretungen, 34 Ortsschulräten und 1700 Besitzern, insgesamt 104 Petitionen um Einführung der slowenischen Unterrichtssprache in den ersten vier Schuljahren der dem slowenischen Volke in Kärnten bestimmten Volksschule. Die meritorische Behandlung der Sache wurde vom Schulausschusse des Reichsrates im Februar 1887 — bis auf weiteres vertagt. Für immer konnten es die Herren nicht vertagen, denn die Geschichte gräbt diese Sache doch wieder aus und behandelt sie weiter.

19. Die Gemeinde Fettengupf brachte am 7. April 1888 beim Landesschulrate eine

Petition um eine slowenische Schule ein, wurde jedoch Ende Dezember 1889 — nach 20 Monaten abweislich beschieden.

20. Am 26. August 1888 petitionierten beim Landesschulrat 50 Besitzer der Ortsgemeinde St. Leonhard bei Siebenbrunn um die slowenische Schule. Die Petition wurde am 7. Februar 1889 abweislich beschieden. Die Leute rekurrierten an das Unterrichtsministerium und brachten eine Beschwerde an das Reichsgericht. Sie wurden in beiden Instanzen abgewiesen.

21. Am 1. September 1889 richtete die Gemeindevorstellung Globasnitz an den Landesschulrat eine Petition um Einführung der slowenischen Schule, welche natürlich denselben Erfolg hatte, wie alle früheren Bitten und Proteste. Damit schließt die Reihe der Petitionen und die Hoffnung der Kärntner Slowenen, je eine Volksschule zu bekommen, welche die Muttersprache der Kinder berücksichtigt.

In Klagenfurt war offenbar nichts zu erreichen. Aber das Staatsgrundgesetz garantierte allen Nationen die Gleichberechtigung und die Zentralstellen hatten keinen Grund gegenüber den Slowenen eine gehässige Stellung einzunehmen. Die Regierung mußte immer wieder auf die slawischen Gruppen im Reichsrate Rücksicht nehmen. So hoffte man denn mit der Zeit dort mehr zu erreichen. Man sah aber ein, daß die Regierung über die Schulfrage in Kärnten erst informiert werden müsse. So wurde denn eine Denkschrift in Klagenfurt ausgearbeitet und dem Ministerium Gautsch im Jahre 1891 überreicht. Diese hatte folgenden Inhalt und gibt auch heute einen Überblick über die Entwicklung des Schulwesens im slowenischen Landesteile:

„Die Volksschule war in Kärnten vor dem Jahre 1848 schon vollkommen auf deutscher Grundlage organisiert. Die deutsche Sprache war allein die Unterrichtssprache in allen Schulen Kärntens. Es ist daher erklärlich, daß die Masse des Volkes gegen eine Volksschule Abneigung fühlte, deren Sprache mit der Sprache des Hauses und der Familie nicht übereinstimmte. Das Jahr 1848 bereitete dieser Schuleinrichtung, die in nichtdeutschen Gegenden nur der Germanisierung diene, ein rasches Ende. Mit dem Ministerialerlaß vom 2. September 1848, in Kärnten mitgeteilt mit dem Erlasse der illyrischen Landesregierung vom 11. September 1848, wurde der einzig richtige für immer und unter allen Umständen richtige Grundsatz ausgesprochen, daß in der Volksschule die Muttersprache der Kinder als Unterrichtssprache zu gelten habe. Alle folgenden Bestimmungen der absolutistischen Regierung hielten an diesem Grundsatz fest und verfolgten nur den löblichen Zweck, verschiedenen Wünschen der Bevölkerung nach Erlernung der deutschen Sprache, soweit sich diese mit dem Grundsatz der muttersprachlichen Volksschule vereinigen läßt, Rechnung zu tragen. Dementsprechend wurde mit unwesentlichen Abänderungen, wie es die örtlichen Verhältnisse mit sich brachten, unterrichtet. Die slowenische Bevölkerung war mit diesem Zustande vollkommen zufrieden. Beweis dafür die Tatsache, daß aus den Jahren 1850—1869 nicht eine einzige Beschwerde in dieser Beziehung bekannt ist, welche der amtlichen Behandlung durch die Schulaufsichtsbehörde zugeführt worden wäre. Dieser Zustand währte bis zum Erscheinen des neuen Reichsvolksschulgesetzes 1869.

Nachdem auch der Landtag zum Reichsvolksschulgesetz die erforderlichen Landesgesetze fertiggestellt hatte, wurden die slowenischen Gemeinden in einem Zirkulare des Landesschulrates in den Jahren 1869 und 1870 hinsichtlich der Unterrichtssprache befragt,

ob sie die Schule ganz deutsch oder ganz slowenisch oder deutsch und slowenisch eingerichtet haben wollten. Die meisten Gemeinden erklärten sich, wie aus den Landtagsprotokollen 1874 ersichtlich ist, für eine slowenisch-deutsche Schule, in der wohlbegründeten Überzeugung, die Schule werde bleiben wie bisher, d. h. es wird die slowenische Unterrichtssprache beibehalten und der deutschen Sprache so viel Raum gegeben werden, als es das praktische Bedürfnis erheischt.

Dieses praktische Bedürfnis besteht für die Slowenen in Kärnten darin, daß sie sich mit den deutschen Landesnachbarn verständigen wollen. Alles was darüber hinausgeht, ist Übertreibung und erregt den Unwillen des Volkes, weil es darin nicht mehr einen Unterricht, sondern Germanisierung erblickt. Mit Recht, denn ein Verstehen des deutschen Schrifttums ist für die Masse der Bevölkerung unnötig und läßt sich nicht erreichen.

Der Landesschulrat teilte mit Beschluß vom 14. Juli 1872 die Schulen im slowenischen Landesteile in drei Kategorien ein. 1. die Schulen mit deutscher Unterrichtssprache; 2. utraquistische Schulen, d. h. solche, in denen der Anfangsunterricht in slowenischer Sprache erteilt werden soll. Doch muß vom zweiten Jahre an die deutsche Sprache als Unterrichtssprache ausschließlich verwendet werden. — Damit beginnt der pädagogische Unsinn, der in Kärnten kein Ende nehmen will. Man nennt eine Schule utraquistisch, die nicht utraquistisch ist, und begnügt sich für den muttersprachlichen Unterricht mit dem Abc-Buch. Das soll den Slowenen eine genügende Kenntnis ihrer Muttersprache bringen. — 3. Volksschulen mit slowenischer Unterrichtssprache. Die Schulen der ersten und zweiten Kategorie widerstreiten allen pädagogischen Grundsätzen und den gesetzlich — auf dem Papiere — gewährleisteten Rechten der Bevölkerung. Schulen der dritten Kategorie wurden, das ist das Heitere an der Sache — gar nicht eingerichtet, obwohl die Gemeinde Seeland sich für eine solche ausgesprochen hatte. Die allmächtigen liberalen Herren hatten nicht den Mut, der Öffentlichkeit zu sagen: Wir richten alle Schulen Kärntens nur deutsch ein. Sie schaffen eine „Ordnung“, welche der Öffentlichkeit nicht eingestanden wird. Der Staatsregierung streute man Sand in die Augen: „Wir haben drei Kategorien von Schulen gesetzlich verankert,“ daß man das Gesetz frivol mißachtete, hat die Machthaber nicht beunruhigt. Die slowenische Schule haben die Slowenen nie in einem Sinne gemeint, daß in ihr das Deutsche ausgeschlossen sein sollte. Seeland hat nach zwanzigjährigen Bemühungen eine Volksschule erreicht, in welcher die ganze Schulzeit auf Grund der slowenischen Muttersprache unterrichtet wurde, der deutsche Sprachunterricht war obligater Gegenstand vom vierten Schuljahre an, also durch fünf Jahre. Der Landesschulrat hat sich bei der nationalen Regelung der Volksschulen wenig um die Bedürfnisse der slowenischen bäuerlichen Bevölkerung gekümmert; die Volksschulen in Eisenkappel, Prävali, Krumpendorf, Ebental, Techelsberg wurden als rein deutsche Schulen eingerichtet! Die Wörtherseegemeinden und Ebental waren damals geschlossen slowenisches Gebiet. Doch wenn man schon rein deutsche Schulen ins Gesetz hineingebracht hatte, mußte man doch irgendwo solche einrichten. Daß man die Volksschulen in Prävali und Eisenkappel damals schon deutsch organisierte, ist ein Beweis für die Rücksichtslosigkeit der damaligen deutschliberalen Partei und für die Schwäche der Regierung. Daß alle diese Gemeinden utraquistische Schulen verlangt hatten, hat die Parteigewaltigen nicht geniert. Den meisten Anlaß zur Klage gab die Art und Weise, wie die utraquistischen Schulen vom Landesschulrate realisiert wurden. Über die sogenannten utraquistischen Schulen in Kärnten interpellierte im Reichsrate Dr. Jos. Vošnjak am 26. Jänner 1882. Die Interpellation begründete er am 2. März. Weitere Interpellationen wurden von Dr. Poklukar am 18. Dezember 1882 und Mih. Vošnjak am 4. Dezember 1888 eingebracht. Beide Interpellationen blieben unbeantwortet. Der Abgeordnete Klun sprach im Reichsrate über die

Kärntner Schulen am 10. Mai 1887, am 1. Mai 1887, am 1. Mai 1888, am 21. und 30. März 1889, am 19. April 1890. Ferner sprach der Abg. Dr. Ferjančič am 25. Mai 1887 und am 11. März 1889. Derselbe brachte über den Gegenstand eine Interpellation am 14. Juli 1891 ein.

Die Resolution Klun vom 10. Mai 1887 erklärte: „In Erwägung, daß die derzeitige sprachliche Einrichtung der für die slowenische Bevölkerung in Kärnten bestimmten öffentlichen Volksschulen dem Artikel 19 des Staatsgrundgesetzes vom 21. Dezember 1867 widerstreitet, wird die Regierung aufgefordert, das Geeignete zu veranlassen, damit an sämtlichen Volksschulen in Krain, Steiermark, Kärnten und Küstenland und zwar mit Beginn 1887/1888 das Slowenische, soweit das nicht schon gegenwärtig der Fall ist, als alleinige Unterrichtssprache eingeführt wird. Sofern das Deutsche als Unterrichtsgegenstand noch fernerhin über Wunsch derjenigen, welche die Schule erhalten, beibehalten werden soll, hat die Regierung darauf zu achten, daß dies unter Ausschluß jeglichen Zwanges und nur in einem Umfange erfolge, daß hiedurch das Erreichen des eigentlichen Lehrzweckes der Volksschule nicht behindert wird. Daher keinesfalls vor Vollendung des dritten Schuljahres, sowie in einer Stundenzahl, die proportioniert zu den übrigen Lehrgegenständen sein muß.“

Die Resolution verlangte von der Regierung ferner, daß die Lehrer- und Lehrerinnenbildungsanstalten in Laibach und Marburg so eingerichtet werden, daß an denselben die Pädagogik, die deutsche Sprache, Geographie und Geschichte in deutscher Sprache, die anderen Gegenstände in der slowenischen Muttersprache der Schüler vorgetragen werden. In derselben Weise sollen die an den slowenischen Volksschulen Kärntens zu verwendenden Lehrkräfte herangebildet werden.

Weiter sagt die Resolution: „Da die Gesetzmäßigkeit des Petitums um Einführung der Muttersprache als alleiniger Unterrichtssprache in der Volksschule kaum noch von jemand bestritten werden dürfte, erlaubt sich die Petition noch zwei Momente zu erwähnen, welche die Schulbehörden zur Begründung ihrer ablehnenden Haltung gegen die slowenische Unterrichtssprache ins Feld führen. Es sind dies: 1. der hohe Nutzen, den die Erlernung der deutschen Sprache mit sich bringt und 2. der Wille der Bevölkerung, welche angeblich von der slowenischen Schule nichts wissen wolle.“

Bezüglich des ersten Punktes wird allgemein im Lande der Vorteil der Kenntnis der deutschen Sprache, die eine Kultursprache ersten Ranges ist, zugestanden und eingesehen. Es kann jedoch nicht zugegeben werden, daß den Nützlichkeitsgründen der oberste Grundsatz aller Pädagogik geopfert werde, wonach jede Verstandes- und Herzensbildung sowohl nach der religiösen, wie sittlichen und intellektuellen Seite nur auf Grund der Muttersprache zu erreichen ist. Der Verlust der Zeit, bis das Kind die ihm fremde Sprache soweit beherrscht, um dem Lehrer folgen zu können und die dafür aufgewendete Mühe wird durch den angeblich daraus resultierenden Gewinn bei weitem nicht aufgehoben. Je bereitwilliger die Deputation der Ansicht beistimmt, daß es für die Slowenen in Kärnten von großem Nutzen ist, der deutschen Sprache mächtig zu sein, umso mehr glauben diese der Hoffnung sich hingeben zu dürfen, daß die oberste Unterrichtsverwaltung die unanfechtbaren Grundsätze der Pädagogik auch für die Slowenen in Kärnten zur Durchführung bringen wird. Was den Willen der Bevölkerung anlangt, möge Folgendes erwähnt werden: Über die Anschauungen der slowenischen konservativen Bewohner Kärntens sprechen die Beschwerden, die Petitionen und Rekurse eine zu laute Sprache, abgesehen von den Zustimmungs- und Dankadressen, welche die Landtags- und Reichsratsabgeordneten für ihre Bemühungen erhielten.“

Das Promemoria verweist dann auf die Tatsache, daß die Erledigung bezüglichlicher Gesuche bis auf 20 Monate verschleppt wird, daß bei folgenden kommissionellen Erhebungen

die Abwesenden immer als Gegner der slowenischen Schule gezählt werden, daß auf die Petenten selbst von den Mitgliedern der Kommissionen in einem den Slowenen gegnerischen Sinne eingewirkt wird. Die slowenische Bevölkerung muß es schmerzlich berühren, daß sie um ihre primitivsten Forderungen bezüglich der sprachlichen Einrichtung der Volksschule, auf welche sie nach dem Naturrechte, nach den Grundsätzen der Pädagogik, nach der Verfassung und nach dem Staatsgrundgesetze ein unverletzliches Recht hat, erst den odiosen Weg der Rekurse und Beschwerden zu betreten bemüht ist. Die Petition schließt mit der Bitte: „Das k. k. Ministerium für Unterricht geruhe die bereits überreichten und noch laufenden Petitionen um Einführung der slowenischen Sprache als Unterrichtssprache den Wünschen der Petenten entsprechend geneigtest zu erledigen, sowie unter Aufhebung des landesschulbehördlichen Erlasses vom 26. September 1890 durch eine für alle slowenischen und sprachlich gemischten Volksschulen Kärntens gültige Verordnung das Geeignete gütigst zu veranlassen, daß die slowenischen Kinder die Ausbildung auf Grundlage der Muttersprache als Unterrichtssprache erhalten, hingegen die zweite Landessprache in den slowenischen Volksschulen als obligater Unterrichtsgegenstand vom vierten Schuljahre angefangen in einer im Lehrplane genau zu fixierenden Stundenzahl gelehrt wird, falls jene, welche die Schule erhalten, es wünschen.“

Das Promemoria beklagt dann weiter, daß die an den utraquistischen Schulen Kärntens verwendete Fibel weder im kärntnerischen Dialekte, noch in reiner Schriftsprache spricht: das war ein Gemisch von Germanismen, Dialekt und Schriftsprache. Dazu enthielt das Buch allzu viele Fehler. Man bat das Unterrichtsministerium für das neue ABC-Buch geeignete Kräfte zu suchen und dann das Manuskript von Fachmännern mit Staatsprüfung begutachten zu lassen. Für den Unterricht der slowenischen Sprache an der Lehrerbildungsanstalt in Klagenfurt wurde ein Fachlehrer verlangt, der seine Staatsprüfung abgelegt hat. Es wurde auch darauf verwiesen, daß der in der Woche nur mit zwei Lehrstunden bemessene slowenische Unterricht, der überdies in deutscher Sprache erteilt wurde, die Lehrer sprachlich nicht hinreichend befähigt, da die Studenten des slowenischen Gebietes durchaus aus deutschen Volksschulen kommen und sprachlich gänzlich ungebildet sind. Die Zahl der Stunden sollte für die insgesamt fünf Abteilungen von 10 auf 16—18 Wochenstunden erhöht werden. Das Promemoria verlangt weiter solche Schulinspektoren für das gemischtsprachige Gebiet, welche der slowenischen Sprache vollkommen mächtig sind, was damals schon nicht überall der Fall war. Die Petition sagt zum Schlusse: „Die Kenntnis der Muttersprache der Kinder ist dem Lehrer notwendig. Man sollte meinen, das sei selbstverständlich und einer Erwähnung überflüssig. Kärnten aber war das einzige Kronland Österreichs, wo Lehrer unterrichteten, welche die Muttersprache der Kinder entweder gar nicht oder sehr mangelhaft beherrschten. Dem fühlbaren Mangel an qualifizierten Lehrkräften ließe sich durch Ausschreibung von Stipendien und insbesondere durch eine bessere Organisation des slowenischen Unterrichtes an der Lehrerbildungsanstalt in Klagenfurt abhelfen. Vor allem wäre anzuordnen, daß Kandidaten slowenischer Nationalität verpflichtet werden, die Lehramtsprüfung auch für die slowenische Sprache abzulegen. An den Volksschulen, welche von slowenischen Kindern besucht werden, gleichviel ob sie deutsch oder utraquistisch organisiert sind, sollen nur Lehrkräfte bestellt werden, welche der slowenischen Sprache vollkommen mächtig sind.“

Das Unterrichtsministerium hat darauf für die Lehrerbildungsanstalt eine akademisch voll befähigte Lehrkraft bestellt, an den Volksschulen und ihrem widersinnigen Betriebe hat sich jedoch nichts geändert. Das war Landessache und der Kärntner Liberalismus ließ sich in sein Geschäft nichts dreinreden.

(Fortsetzung.)

DOMAČE NOVICE

Kakšna bo letošnja zima?

Že se oglašajo preroki bodoče zime. Najprej vremenoslovci, ki trdijo, da tudi letos ne bo zime, da bi drevje pokalo. Mnenja so, da bo letošnja zima prinesla malo snega in malo mraza. Baje je temu kriv takozvani Golfov tok, ki postaja vedno bolj topel. Norveški profesor Sandström je zadnja leta raziskaval temperaturo te velezanime reke v Atlantskem morju, tekoče od juga proti severu, in ugotovil, da je toplota v zadnjih letih resnično poskočila in da je to vzrok nestalnih zim zadnjih let. Predvsem vpliva temperatura Golfovega toka na severno evropsko obalo. Ker pa je tam topleje, ne more tudi ne v Srednji Evropi biti večjega mraza.

Z vremenoslovci soglašajo tudi drugi vremenski preroki. Med najzanesljivejšimi so starodavni naši pregovori, ki tole pravijo o bodoči zimi: Če je na dan sv. Uršule lepo vreme, pripravi lopato za duri, če pa je grdo, pa pred duri. — Kar je k sv. Lenartu snega v dolinah, toliko ga je v pustu na planinah. Tudi naravi sami se ne mudi preveč v zimsko spanje, še mali palčki se zgubljajo nekje v hostah in ne silijo k hišam. — Dalo bi se torej iz vsega sklepati na milo zimo, ki ne bode mnogo drugačna od lanske. Sicer pa „vederemo“ pozimi.

Klagenfurt—Celovec. Zvezni prezident je odlikoval stolnega kanonika msgr. Valentina Podgorca z viteškim križem 1. reda. Z odlikovanjem je priznala tudi država večdesetletno nesebično in nadvse požrtvovalno delo odličnega našega rojaka za kulturni in gospodarski podvig naroda in dežele. Mil. gospodu kanoniku izrekamo k odlikovanju naše iskrene čestitke.

Spomnite se, ko vnovčujete v jeseni svoje pridelke, tudi dolžnosti napram „Koroškemu Slovincu“. Vedno bolj je očito, kaj nam pomeni naš tednik. Če postaja prosvetna organizacija naša najvažnejša narodno-kulturna organizacija, je „Koroški Slovenec“ vidni znak naše povezanosti v družino enega duha in ene besede. V časih, kot so sedanj, je dobro človeku, ako je povezan v občestva družine in naroda. Zato nikar ne trgajte narodne vezi z zanemarjanjem dolžnosti napram svojemu slovenskemu listu! Tudi upravi je točnost pri plačevanju naročnine velika, zelo velika dobrota.

„Klet“ vamp!“ Lep jesenski popoldan me pelje skozi podjunske vas severno od Drave. Razposajena mladina je zbrana pri igranju na vaški trati. Ko se približam tropi otrok, slišim tudi otroške razgovore. Deklica pripoveduje mali družbi: „Lojze hat hvažej strupen“ (Lojzek je razbil kozarec). Obenem se oglasi iz sosednje hiše mati triletnega otroka. Hučuje se nad neubogljivcem in pravi: „Best fulgen, klet vamp, čaj, wer i možeja hollen gen!“ — Človek pri takih stavkih kar ne more razumeti nemščine v uradno že čisto ponemčeni vasici. Da bi koroška šola bila vsaj v stanu, da tretjemu koroškemu narodu vindišarjev nudi znanje nemščine, če že smatra za potrebno, da se odstranijo zadnji drobci slovenščine iz šole. Jezikoslovci bodočih stoletij si bodo lomili glave o čudnem narodu.

Zgodovinski pouk na naših šolah. Prijatelj našega lista nam je vposlal na ogled šolski zvezek nekega učenca 3. razreda. V zvezku beremo sledeči „zgodovinski“ sestavek: Die Slaven verlieren ihre Selbstständigkeit. — Zur Zeit Karls des Grossen hatten sie noch ihre eigenen Fürsten. Die Slaven in Südungarn erhoben sich gegen die Franken. Ihr Anführer war Lindewid. Die Kärntner Slaven halfen ihnen mit. Nun kamen von Frankreich drei grosse Heere. Die Slaven wurden vollständig geschlagen. Als Strafe dafür verloren sie ihre eigenen Fürsten und es wurden bayrische Grafen als Herzoge eingesetzt. Einer der bedeutendsten war Arnulf Herzog von Kärnten. (Slovani izgubijo svojo samostojnost. — Za časa Karola Velikega so imeli še svoje lastne kneze. Slovani na južnem Ogrskem so se uprli Frankom. Njihov voditelj je bil Lindevit. Ko-roški Slovani so jim pomagali. Nato so prišle iz Francije tri velike vojske. Slovani so bili popolnoma poraženi. Zato so bili kaznovani, da so iz-

gubili svoje lastne kneze in so bili bavarski grofje postavljeni kot vojvode. Med najpomembnejšimi je bil Arnulf, koroški vojvoda.)

„Die Schwarzen.“ Tole zanimivo dogodivščino nam poročajo iz Škofič: Bilo je na dan velike pev-ske in tamburaške prireditve. Naravno je, da se je o njej razgovarjalo mlado in staro. Tako tudi v nemški družini pri pd. Prižeju. Starejši sin Anton začne razgovor s posmehljivim nagovorom: Heut' haben die Schwarzen ihre Veranstaltung. (Danes imajo črni svojo prireditev.) To čuje mali Prižejev fant, nič len se iz radovednosti takoj obuje in hiti tja k Miloniku, kjer se je zbiralo ljudstvo od blizu in daleč. Kmalu prihi ti ves razočaran nazaj in pripoveduje materi: Mutter, Anton hat uns angelogen, das sind ja Leute wie wir! (Mati, Anton nas je nalagal, ljudje so, kakor mi!) In odslej tuhta mali nad čudno koroško politiko, ki deli ljudstvo v črne in ... (?).

Blasnikova „Velika Pratika“ za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno Din 5.— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg 10-12. Dobi se tudi v trgovinah in v upravi našega lista. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdaj. 69

Novi mojstri. V septembru in oktobru so položili izpite za mojstre med drugim sledeči pomočniki: Janez Weiss, Št. Janž, za krojača, Plišek Jože, Podgorje, za peka, Mišic Blaž, Sinča ves, za čevljarja, Sablačan Engelbert, Korenjak Adolf, oba iz Šmarjete, za sodarja, Woschitz Valentin, Kočuha, za sodarja, Krasnik Janez, Škocijan, za kovača, Mikula Andrej, Reka, za sedlarja, Wakounik Jakob, Dobrla ves, za kovača, Kurasch Janez, Bistrica v R., za mesarja, Mitsche Janez, Rožek, za peka. Na dobro srečo!

Bleiburg—Pliberk. (Slovo.) Koncem oktobra se je poslovil od nas priljubljeni dušni pastir č. g. Jože Koglek. Nastopil je mesto provizorja rožeške župnije. Šest let je kaplanoval v pliberški fari in si tekom te dobe pridobil naklonjenost vsega ljudstva. Njegov veliki cilj delovanja med nami je bil, da upostavi v fari silo in veličino duhovnega kraljestva, zvišenega nad vsemi neprijetnostmi in nevšečnostmi vsakdanjega življenja. Zato so bila vsa dobra srca na njegovi strani. Lepo se je svojega kateheta poslovala šolska mladina z učiteljstvom na čelu, a tudi ostala fara mu je za njegov veliki trud izrekla iskren „Bog povrni!“. Naj bi vzorni dušni pastir deloval tudi v rožeški fari z istim uspehom!

Globasnitz—Globasnica. Vogrški diletanti nastopijo v nedeljo dne 14. novembra pri nas s štiridejansko igro „Micki je treba moža“. Igra je vzeta iz domačega življenja in je polna humorja.

Drobiž. Za novega ravnatelja celovške kmetijske šole je imenovan inž. Reicher. — V hribu nad beljaškimi Toplicami so odkrili veliko podzemsko jamo s številnimi kapniki. — 11. otroku družine Rulic v Kočuhi je krstna botra ga Alvina Dollfuss, soproga rajnega kanclerja. — Dom. fronta ima vseh članov v državi nad 3 milijone. — Bolniška blagajna obrtnikov in trgovcev je praznovala svojo 10letnico. — Ker sta preprečila nesrečo, sta bila odlikovana železničarja Janez Lippitsch in Janez Kadolf iz Lipe nad Vrbo. — Vsled zastrupljene krvi je umrl pos. pd. Tratnik z Rakovnika pri Grebinju. — Hlapec Luka Smolnik iz Št. Vida v Podjuni je šel iz strahu pred vojaščino v prostovoljno smrt. — Prijeli so vnovič večkratnega vlomilca J. Korenjaka iz rožanske Šmarjete. — Vlomili so v celovško trgovino Umschaden in odnesli blaga za 245 S. — Tatovi so odnesli precej blaga trgovcu Tascheku v Mohličah. — V Beljaku bodo gradili most čez Dravo. — Na smrt obsojenega Ivana Reinwalda iz Štebna pri Globasnici so pomilostili na 15 let težke ječe.

NAŠA PROSVETA

Dostojanstvo človeka.

Vse preveč je v sodobnem ljudstvu poganskih vplivov. Doba brez krščanske luči je delila ljudi v plemenite in barbare, v svobodne in sužnje. Vera šele je dvignila dostojanstvo vsakega človeka in mu dala čast, kakoršna gre bitju, ustvarjenem iz božjih rok. In danes smo spet brez krščanstva.

Globoko v notranji vsakega človeka je v duši slika čudovite lepote in izredne dragocenosti, v duševnosti tudi najnižjega je odsvit večnega bitja, vekovite lepote in krasote. Čutiš skrivnost v sebi kot tajinstveno domotožje, nemirne so tvoje želje, nemirna tvoja duša. Tudi tvojega brata in tvojo sestro, ki križa tvojo pot, kliče skrivnostni klic, teži nemirna želja, vznemirja nemirna duša. Naj si je še tako majhen in ubog, v vsakem živi skrivnostni božji odtenek — neumrjoča duša. In Kristus je prišel na svet za vse, prav vse!

Naš brezbožni, materialistični svet zaigrava dostojanstvo človeka. Kolikor je krivice, kolikor trpljenja, kolikor stiske in bede — vsemu temu je krivo poganstvo modernega človeka. Brat, prijatelj — kako redke in zasovražene besede! Pogan-ski „jaz“ bohota v poedincu, družinah in narodih in vse te tisoče sebičnosti nosijo gorje in trpljenje drugim in sebi.

Bodimo apostoli človeškega dostojanstva! Naš govor bodi: ti brat, ti sestra! — in veljaj vsakemu človeku, vsaki družini, vsem narodom! Nosilci bratstva in sestrinstva bomo zidarji nove, krščanske dobe.

„Slovenske koroške narodne pesmi iz Roža.“

V izdaji in zalogi Kluba kor. Slovencev je pred tednom izšel v Ljubljani prvi zvezek zbirke rožanskih narodnih pesmi, ki jo je priredil pevovodja celovškega pevskega okrožja g. Pavle Kernjač, uredil pa prof. Luka Kramolc. Zbirka obsega 8 pesmi in sicer: Saj nči frajda, Burno jes havže- jam, Dokler sem ledek biv, Ti pvubeč ja kna lumpej, Moja lubca m je pošto posvava, Jes sn snueče neče biv, Mam pa miheno kajžo in Vhre-deč v ta hujšam note. Prvemu zvezku bosta sledila še drugi in tretji. V zvezkih zbrane pesmi bodo naše pevce v Podjuni in Zili nedvomno navdušile, najlepše med njimi se bodo kmalu povsod udomačile in tako prav posrečeno pomnožile naše pevske sporede. Harmonizatorju in urejevalcu smo za to obogatitev iskreno hvaležni. (Nakup posreduje prosvetna centrala.)

Glainach—Glinje. V nedeljo 21. t. m. priredi naša Čitalnica ob 3. uri pop. v dvorani pri Cingelcu veseloigro „V Ljubljano jo dajmo“. Sodelujejo domači pevci. Pridite!

St. Johann i. R.—Št. Janž v Rožu. V nedeljo 21. t. m. ima naše izobr. društvo svoj letni občni zbor s poročili, volitvami, govorom in skioptičnimi slikami. Nastopijo tudi pevci. Začetek ob 3. uri pop. pri Tišlarju v dvorani.

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj o krmljenju.

Zidar računa z metri, mlekarnar z litri, trgovec s kilogrami, elektrarnar s kilovati, železnica s kilometri. Tako mora računati tudi živinorejec z nekim merilom pri krmljenju. Krmljenje tjavendan je kmetova škoda, ki lahko postane zelo občutna. Za krmljenje sta merilo skrob in beljakovina. Moderni živinorejec računa s takozvano skrobno številko (Stärkewert), ki napove, koliko kg čistega skroba je potrebnih, da se žival opita tako, kakor s 100 kg dotične krme. Nekateri številke: Sladko seno ima skrobno številko 36, poletna slama 18 (torej sta za krmljenje 2 kg slame enakovredna kakor 1 kg sena), koruza 80, krompir 20, koruza 80 (4 kg krompirja pomenijo za krmljenje isto, kakor 1 kg koruze). Praktični živinorejec bo torej točno poučen o skrobnih številkah svoje krme. A to je še premalo. Iz skroba se tvori maščoba, meso in mleko pa se tvorita predvsem iz beljakovine. Torej mora umni živinorejec tudi vedeti, koliko beljakovine vsebuje krma, katero poklada. Najmanj beljakovine je v slami, repi, krompirju, nekaj več v senu, nato v žitu, otrobih, še več v fižolu, največ v ribji, mesni in krvni moki. Brez beljakovine se ne tvori meso in žival nima dovolj mleka.

Moderni živinorejec je torej točno poučen o vrednosti svojih krmil in bo krmila uporabljal ekonomsko, t. j. da bo s čim manj krmili dosegel tem večji uspeh bodisi pri pitanju ali vzreji. Kdor pa krmi in pita vprek in tjavendan, je podoben krojaču, ki ne pozna metra, ali trgovcu, ki nima svoje tehtnice.

I. H.

Kako shranjujemo cement preko zime, je za mnoge važno vprašanje. Cement shranjujemo v suhih prostorih. Posebno svetujejo lesene stopnice, da vreče ne stojijo na tleh in pride zrak do cementa. Boljši od vreč so leseni zaboji, najboljši pa večje kadi. Ponekod shranjuje cement pod streho, kar je istotako dobro, če je podstrešje suho.

Presna ali kuhana hrana. Kdor hoče ostati zdrav, mora uživati velik del svoje hrane v surovem, nekuhanem stanju. Ob sirovi hrani uspevajo otroci, pri odraslih pa izginejo razne motnje, zapeka, glavobol, nagnenje h prehladu i. dr. S kuhanjem nekatere vitamine naravnost uničujemo. Čim več jemo kuhanega, tembolj si želimo začimb kot so sol, poper, kis, razni umetni dodatki itd. Pozneje se pojavi pomanjkanje teka, za tem pa prihaja bolezen. Ako bi živali prehranjevali s samo zelo kuhano hrano, bi živali poginile. Moderne želodčne bolezni pa izvirajo iz neprimerne človeške prehrane. Zato jejmo razen krompirja in fižola vse sadje presno, nekuhanega. Ne kuhajmo kislega zelja, ki je presno neprimerno boljši in tudi bolj zdrav, jejmo presno solato iz navadnega in modrega zelja. Čim več bomo jedli presnega, tem bolj bomo zdravi in veseli!

Gospodinj, vaše cvetje! Naravno je, da se spomladanskega cvetja tako zelo veselimo. Mesece dolgo smo morali čakati nanje in so nam zato vigredi tako zelo dobrodošle. Kdor hoče imeti cvetje zarana spomladi, mora skrbeti za rastlinje v jeseni. Sedaj le je čas, da pripravimo in posadimo čebulnice, tulipane, hijacinte, narcise, v lončke. Rahla, dobra prst iz tople grede ali vrta jim ugaja. Lončke zakopljemo kje na vrtu v zemljo do 30 cm globoko. Črez vsak lonček povežemo še drug lonček, da nam čebulic ne skvarijo požrešne miši. Čebulice se bodo v dveh mesecih razkorenile in razvile cvetni bat. Nato jih vzamemo iz zemlje in postavimo na svetlo, a ne na sonce, ker jim prevelika toplota škoduje. Pri nekoliko skrbi nam bodo cvetlice cvetele že o božiču in pozni zimi ter nas bodo spominjale na prihajajočo vigred.

V koliko so mladoletniki odgovorni. Večkrat se zgodi, da nam kak mladoletnik napravi večjo škodo. Njegova odgovornost nam pa je nejasna. Če je dotični star pod 14 let, odgovarjajo za škodo stariši, v kolikor so zanemarjali nadzorstvo. Če je star nad 14 let, odgovarja sam in se od njega lahko zahteva sodnijsko priznana odškodnina tekom 30 let. Od njegovih starišev pa se odškodnina ne more zahtevati.

Beljaški trg minulega tedna. Karfijol 60—1.00, krompir 10—18, kolerabe 30, česen 80—1.30, zelje 15—20, modro 30—40, kislo 40—60, hren 1.00 do 3.00, paradižniki 80 peteršilj 30—50, repa 10—20, kislja 20—50, endivija 10—15, špinata 60—1.00, čebula 30—40, izluščen fižol 60—1.20, izluščen grah 84—1.10, leča 60—1.40, jabolka 20—40, hruške 30 do 60, orehi 60—1.00, čajno maslo 4.60, goveje meso 2.40—3.00, telečje 2.00—3.60, svinjsko 2.00 do 3.40, šunka, kuhana 7.00, prekajena slanina 2.80—5.50, prek. meso 2.40—4.00, sirova slanina 2.40—2.70, kokošo 2—4, gosi 3.20, race 3.20, kapuni 4.00, strd 4—4.80, svinjska mast 2.60 za kg.

ZANIMIVOSTI

Vitamini.

To je strašno učena beseda, kaj ne? V njej se skriva „vita“, kar je latinsko in pomeni življenje. Vitamini pa so neznatni, prostim očesom nevidni deli naše hrane, ki so neobhodno potrebni za zdrav razvoj našega telesa.

Med vitamini je najvažnejši oni z označbo C. Največ ga je v sadju, sočivju, citronah. Je najboljši zdravilo proti skorbutu, kurira prebavo, ustavlja krvotok. Naši predniki so radi jedli sadje sveže in so zato ostajali zdravi. Ogri in Srbi ljubijo svojo papriko in dosegajo visoko starost. Posebno zdrava je sveža čebula, ki zdravi kar devet bolezni hkrati. Komur manjka vitamina C, zboli in če ne more več zauživati naravnih hrane, mu zdravniki predpišejo umetno s tem vitaminom.

V olju se nahaja takozvani vitamin D. Ta je medicina proti slabokrvnosti in rahitičnim obolenjem. Zato svetujejo zdravniki za otroke olje,

predvsem ribje olje. Pripoveduje se, da je bilo nekoč pri nas domače olje, bučno, laneno itd. visoko v časti, zato tudi ni bilo bledičarjev in pohablencev.

Še vitamin B omenimo. Mnogi imajo presladko kri, kar lahko postane opasna bolezen. Zdravniki ubrizgavajo takim bolnikom snov s C-vitaminom. Naši predniki pa so nekoč dajali bolnikom s sladkorno boleznijo kvas, ki razkaja sladkor v krvi. Smemo reči, da je bila domača zdravilna umeznost, zgrajena na izkušnjo in ustno izročilo, na prav visoki stopnji. Najnovejša medicinska dognanja, posebno odkritje vitaminov, potrjuje tovrstno znanost naših prednikov v izredni meri.

Odkov jabolka? Že tritisoč let pred Kristusom so gojili jablane Babilonci. Stari Grki so cenili jablanov les, egipčanski zdravniki so bolnikom radi zapisovali jabolčni čaj. Rimski pisatelj Plinij je v nekem delu naštel 29 različnih jabolčnih vrst. Do leta 1400 jih naštejejo okoli 100, nek francoski seznam iz leta 1700 navaja 170 vrst. Moderni sadjereji pa se je posrečilo vzgojiti že do petsto vrst. Znana je grška pravljica, v kateri igra jabolko veliko vlogo. Junak Paris naj bi izbral najlepšo izmed treh boginj in je najlepšo odlikoval s tem, da ji je vrget jabolko v naročje, ostali dve pa sta mu prisegli maščevanje in izzvali krvavo trojansko vojno.

Najmanjše živo bitje na svetu je uničevalec bakterij, ki je dobil ime po kanadskem znanstveniku de Herellu. To bitje je tako neznansko majceno, da ga človeško oko ne more zaslediti niti z najboljšim drobnogledom. Herell ga je spoznal le po njegovem udejstvovanju. Opazil je, da mu njegove bakterije, ki jih je umetno vzrejal, preganja nek neviden sovražnik. Z bistroumnimi poskusi je dognal, da ne gre pri tem za kak strup, marveč za bitje, ki žre bakterije kot svojo hrano.

Radio-zvočniki že davno znani. Afriška plemena imajo že stoletja svoj radio. Na ogromne daljave sporočajo novice in navodila potom posebnih bobnov. Raziskovalci afriških predelov pripovedujejo, da so spet in spet čuli iz neznatnih daljav zamolklo bobnenje, potem katerega se je eno plemeno pogovarjalo z drugim. Na avstralskih otokih pa se poslužujejo debelih izdolbenih hlodov, ki jih uravnajo v določeno smer in v določenem kotu. Poročevalec sede v hlodovo notranjščino in njegov močno ojačeni glas grmi po 100 kilometrov naokoli, kliče na boj, poziva k slavnosti, poroča novice i. dr.

Trobente izpred Jeriha. Sv. pismo pripoveduje iz stare zaveze, kako se je na bučanje izraelskih trobent porušilo jerihonsko zidovje. V tej zvezi je zanimiv sledeč dogodek: Star godec se je šel staviti, da bo z glasom svoje violine porušil zidan most. Dan za dnem je igral na violino eno samo noto, po mesecih igranja je začelo zidovje razpadati. Znanstveniki razlagajo, da ima vsak predmet svoj poseben ton in če ga zadeneš z igranjem njegove note in neprestano ponavljaš, rušiš in prestavljaš ogromne stavbe po mili volji.

To bo revolucija v prometu. Na Škotskem delajo poskuse s prometnim sredstvom, ki zna postaviti dosedanje železnice, avtomobile in letala v senco. Na 15 m visokih jeklenih drogih so zgradili viseče tračnice, na tračnice pa obesili nekaj cepelin z dvema vhodoma, blestečimi okni in sto sedeži za potnike. Na sprednjem koncu cepelina je propeler, na zadnjem pa vijak za potiskanje. Cepelin je na električen pogon. Prvi poskusi so se sijajno obnesli, cepelinova hitrost dosega 300 km na uro. Novo prometno sredstvo so krstili „railplane“ (rejlplen). Brazilija se je prva že odločila, da uvede novo prometno sredstvo. Družbe gradijo iz glavnega mesta Rio de Janeiro devet prog v devet smeri, strmine ne igrajo nobene vloge, vožnja pa bo po računih za polovico cenejša nego železniška.

Kako Indijanci delajo dež. Nekdanji posestniki zlate Amerike so mnogo trpeli na suši, ki je uničila pridelek za ljudi in živino. Vselej, kadar ni bilo pričakovane dežja, so zato začeli požigati bližnje gozdove in prisilili nebo k deževanju. Nad pogoriščem so se namreč tvorili oblaki, iz katerih je nato deževalo. Madžari nameravajo pri-

pravljati umeten dež s pomočjo petroleja, ki ga bodo zažigali in na ta način ustvarjali umetno deževje. Po računih nekih inženjerjev bi trebalo milijon kg petroleja, da bi preprečili vsako sušo. Če bi vsak kmet nosil svoj delež, bi stalo enega okoli dva penga, t. j. 3 šilinge.

Rajsko otočje se nahaja v Južnem morju. Tam vlada 38letna kraljica Salota državi Tonga, ki se stoji iz 100 malih otokov. V njeni državi ni ne bogastva in ne revščine, ker je vse urejeno tako, da za vse, kar državljani potrebujejo, skrbi občina. Država ne pozna dolgov, davki so malenkostni. Vseh državljanov je 20.000, vsi znajo pisati in brati. V državi Tonga praznujejo poleg nedelje tudi soboto in je v obeh dneh prepovedano vsako delo. To je kraljica povzela od Angležev, katerih zavod v Novi Zelandiji je posečala. Kraljica je poročena in ima tri otroke.

7 let med medvedi. V Rumuniji so obstrelili medvedko, ki je obležala blizu svoje dupline. Možje se bližajo ranjeni zverini, kar plane iz dupline deklica in jih divje napada. Vjamejo jo in odvedejo domov. Tam doženejo, da je pred 7 leti izginil v vasi otrok, star 1 leto in ki ga niso našli več. Slutijo, da je deklica istovetna z otrokom. Dekle je podivjano in ne razume govornice. Bržkone je prebila ves čas med medvedi. Spravili so jo sedaj v zavetišče.

Praktični ameriški farmarji. Ameriški sadjarji in vrtnarji so uvedli nekakšne fino spletene mreže, s katerimi pokrivajo sadno drevje in vrtno grede. Skozi mreže ne more nobena žuželka. Če tenčico poškopijo z neko raztopino, postane neprodušna in varuje rastline pred mrazom. Dvomljivo je, da se bo ta novotarija splošno uveljavila, ker bi jo sicer modra mati narava sama uporabljala.

Za 5 S na mesec dobavlja

posnemalnike

Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastoj Zastopniki se iščejo

Srednje velika kmetija tik Velikovca se da v najem ali proda. Obrnite se ustmeno ali pismeno na Hranilnico in posojilnico v Velikovcu. 70

Dne 15. II. 1937 sem začel pitati 6 prašičkov po 10 kg in po 84 dneh je tehtal vsak zase 96 kg. Morem „Emivit“ vsakemu kmetu najboljši priporočati, ker štedi na krmi. Pripravljen sem dati pojasnila. Josef Gross, Trastallhof Nr. 5, P. Mühlendorf bei Spitz a. d. Donau. 63

Tako se govori o „EMIVIT-u“

To je krma z uradnim jamstvom hranilne vsebine.

Wien, XII. Bezirk, Schönbrunnerstrasse 179.

Telefon R 36-0-91.

Zimski ostanki

meter 70 grošev.

Barhente za perilo in obleke, flanele, nitkasto blago, modre, črne, rdeče in modne tiske, posteljino v vseh barvah, šifone, Oxforde, klot-molino, Jacobrisače, ševijote, zimske dirndle razpošiljamo po povzetju.

Naročite za Božič po želji

30 metrov za S 21.—

R. & Josefina WEISS,
Wien, IX. Bezirk, Porzellangasse 14

Pol kg lepih ostankov za krpanje S 1.—

Čevlji, stari, popravljeni, vseh velikosti S 3.50 in S 2.50.

Čevlji, isti z novimi podplati S 6.— in S 4.50.

Čevlji s podplati prve vrste S 9.— in S 7.50.

Dežni plašči, nepromočljivi, rabljeni S 6.—

Zimski plašči, pristna volna, rabljeni, temno-modri S 24.— in S 20.—

Ako ne ugaja, denar nazaj.

Od S 20.— poštne prosto! Ceniki zastoj.